Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Eteläpuiston esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

***Miten minulla menee -kyselyn** tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

***Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta** Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

Kiinnitämme tietoisesti huomiota kaikkien esiopetukseen osallistuvien lasten ryhmäyttämiseen. Esiopetuksen alkaessa lapset ryhmäytyvät ensin omissa esiopetusryhmissään. Kun lapset ovat ryhmäytyneet omassa esiopetusryhmässään, lisätään lukuvuoden aikana ulottuvuutta myös esiopetusryhmien kesken. Yhteisenä tavoitteenamme on, että esiopetusvuoden aikana lapsille muodostuu kokemus paitsi omaan esiopetusryhmään kuulumisesta, myös kokemus koko esiopetusyhteisöön kuulumisesta.

Toteutamme ryhmäyttämistä esiopetusarjessa jatkuvasti muun muassa seuraavin keinoin;

- Opettelemme toistemme nimet ja käytämme niitä puhuteltaessa. Tuemme lasten nimien oppimista muun muassa erilaisin nimileikein ja -pelein.

- Tuemme lapsia sosiaalisissa tilanteissa ja ohjaamme heitä vuorovaikutukseen toistensa kanssa. Luomme ryhmiin yhteisöllisyyttä ja me-henkeä yhdessäolon ja yhteisten, jaettujen kokemusten kautta.

- Luomme esiopetusryhmissä yhteiset sopimukset ja toimintamallit, jotta esiopetusarjen oletukset olisivat kaikille selkeät. Osallistamme lapset yhteisten sopimusten ja toimintamallien muodostamiseen. Käsittelemme sopimuksia yhteisten tavoitteiden, emmekä kieltolistan pohjalta: esimerkiksi *"ei saa haukkua kaveria"* > *"puhumme kaverille ystävällisesti"*. Mallinnamme esiopetusarjessa toivottua käytöstä aktiivisesti erilaisten esimerkkien kautta.

- Kiinnitämme erityistä huomiota tunnetaitojen harjoitteluun. Luomme esiopetusyhteisöön turvallisen ilmapiirin ja ympäristön tunteiden näyttämiselle, purkamiselle ja käsittelemiselle.

- Keskustelemme ryhmissä moninaisuudesta ja sanoitamme ääneen sitä, että jokaisella on oikeus olla omanlaisensa. Luomme oppimisympäristöstä kaikille psyykkisesti ja fyysisesti turvallisen tilan olla.

- Kohtaamme jokaisen lapsen päivittäin yksilönä ja lapsen tasolla. Tervehdimme, katsomme silmiin ja luomme arjen lomaan aikaa myös yksilöllisemmille hetkille ja keskusteluille.

- Huomioimme jokaisen lapsen persoonan, temperamentin ja tavan olla. Annamme tarvittaessa myös tilaa.

- Hyödynnämme positiivista pedagogiikkaa: sanoitamme ääneen onnistumisia, yrittämisiä, vahvuuksia ja muita positiivisia huomioita. Luomme oppimisympäristöstä innostavan ja turvallisen paikan, jossa lapsia kannustetaan yrittämään ja virheisiin suhtaudutaan tärkeänä osana oppimisprosessia.

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
- Tunnekasvatuksen tukena hyödynnämme Ympyräiset-materiaalia ja Piki-materiaalia. - Omien ja toisten vahvuuksien tunnistamisen tukena hyödynnämme Vahvuusvaris-materiaalia. - Lasten välisen kiusaamisen ja häirinnän ennaltaehkäisyssä hyödynnämme Pisarapuuttumisen mallia. Pisarapuuttumisen kautta lapsille opetetaan empatiaa, avoimuutta ja asioiden rakentavaa sanallistamista. - Osallistumme	- Panostamme lasten ryhmäyttämiseen ja turvallisen tilan luomiseen. - Harjoittelemme tunne- ja kaveritaitoja arjen lomassa ja ohjatusti, tarvittaessa myös yksilöllisemmin. - Mallinnamme oikeudenmukaista toimintaa kasvattajien toimesta. - Ristiriitatilanteiden ilmetessä hyödynnämme Pisarapuuttumisen mallia ja käymme tilanteet läpi siten, että jokaisella osallisella on mahdollisuus tulla kuulluksi. - Jos	- Hyödynnämme esiopetusarjessa positiivista pedagogiikkaa ja keskitymme hyvään. Havainnoimme ja sanoitamme kasvattajina aktiivisesti lasten onnistumisia. Kehumme ja kannustamme. - Hyödynnämme Vahvuusvariksen materiaaleja erilaisten vahvuuksien tunnistamisen ja nimeämisen tukena. Rohkaisemme ja kannustamme lapsia tunnistamaan erilaisia vahvuuksia itsestä (itsearviointi) ja muista.	

marraskuussa 2026 Me arvokkaat! -materiaalin pilottihankkeeseen. Tuomme sen tarjoamia oppeja mukaan esiopetusarkeen ja hyödynnämme sitä yhteenkuuluvuuden, osallisuuden ja turvallisuuden tunteen vahvistamiseen sekä kiusaamisen ennaltaehkäisyyn. - Ryhmäyttämisen ja kaveritaitojen tukena Pihlajat-ryhmässä on käytössä "ystävyyden tilkkutäkki", jonka kautta lapsille mahdollistetaan onnistuneita vuorovaikutuskokemuksia ryhmän jäsenten kesken.	kiusaamista tulee ilmi, puutumme siihen välittömästi muun muassa edellä mainittuja toimia tehostaen. Kiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen on koko esiopetuksen henkilöstön yhteinen asia.		
	Olemme käyneet henkilöstön kesken läpi syksyllä 2026 tehdyn Miten minulla menee -kyselyn tulokset, ja niiden pohjalta otamme tehostetusti käyttöön myös seuraavia toimenpiteitä; Aktiivisemman pihapedagogiikan toteuttaminen - Jaamme kasvattajien kesken pihaa pienempiin leikkialueisiin ja mahdollistamme tätä kautta tuettuja leikkitilanteita myös iltapäiväulkoiluihin. Samalla selkeytämme valvontavastuita ja		

	tehostamme ryhmärajat ylittävää yhteistyötä. Turvataitojen harjoitteleminen ryhmäkohtaisesti - Tunne- ja kaveritaitojen lisäksi käymme ryhmissä läpi turvataitoja, jotka tukevat lapsen valmiuksia toimia sellaisessa tilanteessa, kun hän kokee omien rajojensa olevan uhattuna. Yhdessä opeteltujen turvataitojen avulla lapsi oppii puolustamaan omia rajojaan ja kunnioittamaan samalla paitsi omaa arvoaan, myös toisten arvoa. Turvataitojen kolmen kohdan sääntö: SANO EI, POISTU PAIKALTA, KERRO TURVALLISELLE AIKUISELLE. Yhdistetään turvataitojen harjoitteluun asiaa selkeästi konkretisoivia esimerkkejä, kuten esimerkiksi tarinoita, musiikkia ja tanssia.		

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

Peruslukutaidon osa-alue

Peruslukutaidossa keskeisenä tavoitteena on vahvistaa lukivalmiuksia huomioiden jokaisen lapsen yksilölliset lähtökohdat, tarpeet ja vahvuudet. Kirjaintuntemusta kehitetään tutkimalla ja nimeämällä kirjaimia, vahvistamalla kirjain-äännevastaavuuksien ymmärtämistä sekä harjoittelemalla sanojen ja lauseiden rakentumisen tunnistamista. Kirjaimilla ja sanoilla leikitään esimerkiksi riimittelemällä, rytmittämällä tavuja sekä ratkaisemalla sana- ja kirjainarvoituksia.

Kirjoitettuun kieleen tutustutaan hyödyntämällä monipuolisesti erilaisia tekstejä, kuten kirjoja, lehtiä ja runoja. Toimintaympäristössä havainnoidaan, tunnistetaan ja tulkitaan kirjoitettuja viestejä, kuten kylttejä, logoja, julisteita ja nimilappuja.

Kirjoja luetaan yhdessä ääneen päivittäin. Päivittäiset lukuhetket suunnitellaan osaksi esiopetusryhmien arjen rakenteita. Kirjoja on lasten saatavilla ryhmissä, ja niihin voi tutustua myös omaehtoisesti esiopetuspäivän aikana.

Kirjallisuuteen tutustumisessa hyödynnetään kirjaston palveluita. Lapset tutustuvat kirjallisuuden eri lajeihin, kuten kuva-, satu-, runo- ja tietokirjoihin. Kirjastossa he saavat tutkia kirjoja sekä lainata niitä esiopetusryhmään luettavaksi.

Esiopetusvuoden aikana tutustutaan myös omien tekstien ja erilaisten sisältöjen tuottamiseen.

Numeerisen lukutaidon osa-alue

Lasten matemaattisloogista ajattelua vahvistetaan havainnoimalla ympäristöä yhdessä. Arjen toimintaympäristöstä tunnistetaan ja nimetään esimerkiksi määriä, lukuja ja muotoja. Esineitä ja ilmiöitä vertaillaan sekä luokitellaan niiden ominaisuuksien perusteella.

Toiminnallista matematiikkaa toteutetaan suunnitelmallisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, kuten sisätiloissa, liikuntahetkillä sekä luonto- ja metsäretkillä. Matematiikkaa harjoitellaan myös yhteisleikkien yhteydessä.

Esiopetusryhmissä lasten näkyvillä ja helposti saatavilla on erilaisia lauta- ja korttipelejä, joiden käyttöä ohjataan ja seurataan aktiivisesti. Henkilöstö osallistuu pelaamiseen lasten kanssa ja tukee samalla heidän taitojensa kehittymistä.

Numeromerkkien ja lukumäärien välistä vastaavuutta tarkastellaan päivittäin osana esiopetuksen suunniteltua toimintaa esimerkiksi pelattaessa sekä aamupiirin kalenteriharjoituksissa.

Kuvalukutaidon osa-alue

Kuvalukutaitoa harjoitellaan monipuolisesti, suunnitelmallisesti ja erilaisia menetelmiä hyödyntäen. Lasten omaehtoinen askartelun, piirtämisen ja kuvallisen ilmaisun toteuttaminen mahdollistetaan tarjoamalla helposti saatavilla olevia materiaaleja ryhmien toimintaympäristöissä. Taidekasvatuksen yhteydessä tutustutaan erilaisiin kuvallisen ilmaisun menetelmiin ja välineisiin.

Arjen ympäristöä havainnoidaan visuaalisen viestinnän näkökulmasta. Esiopetuksen tiloissa ja lähiympäristössä tarkastellaan ja tulkitaan yhdessä esimerkiksi liikennemerkkejä, logoja, julisteita ja taideteoksia. Samalla opitaan tunnistamaan kuvien ja symbolien välittämiä merkityksiä sekä erilaisia tulkintatapoja.

Esiopetusryhmissä hyödynnetään kuvia ja tukiviittomia vuorovaikutuksen tukena.

Medialukutaidon osa-alue

Medialukutaito nähdään tärkeänä osana lapsen kehittyviä taitoja. Lasten valmiuksia käyttää digitaalisia laitteita turvallisesti vahvistetaan tutustumalla sekä laitteisiin että niiden tarjoamiin sisältöihin. Esiopetuksen digivälineitä hyödynnetään toiminnassa monipuolisesti. Käytössä ovat esimerkiksi älytaulut, tabletit, dokumenttikamerat, EasiScope-mikroskoopit sekä ohjelmoitavat Bee-Bot-robotit.

Kriittisen ajattelun taitojen kehittymistä tuetaan tutustumalla erilaisiin mediasisältöihin. Lasten kanssa tarkastellaan median tuottamisen tapoja ja erilaisia viestintäkanavia. Tekoälyyn ja tekoälyn avulla tuotettuihin sisältöihin tutustutaan lapsilähtöisesti osana mediakasvatusta. Samalla keskustellaan lasten omista kokemuksista laitteiden käytöstä ja heidän seuraamistaan mediasisällöistä.

Lapset harjoittelevat älylaitteiden käyttöä dokumentoinnin ja viestinnän välineinä esimerkiksi kamerakynäpedagogiikkaa hyödyntäen. Mediataitoviikko huomioidaan esiopetusvuoden aikana osana toimintaa.

Huoltajille viestitään ja heidän kanssaan keskustellaan ruutuajan suosituksista, älylaitteiden turvallisesta käytöstä sekä lasten käyttämistä mediasisällöistä.

Henkilöstön kanssa käydään säännöllisesti keskustelua älylaitteiden ja mediasisältöjen pedagogisesta hyödyntämisestä. Toiminnassa noudatetaan yhteisiä toimintatapoja ja hyviä käytänteitä sekä kunnioitetaan tekijänoikeuksia.

KieliPeda-työvälinettä käytetään esiopetusryhmien tarpeiden mukaisesti.

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

1. Yksikön toimintakulttuuri liikkumisen edistämisen näkökulmasta

Liikunnan määrä koetaan yleisesti riittäväksi ja sen sisältö monipuoliseksi. Liikkuminen on integroitu osaksi ryhmien päivittäistä rakennetta ja suunnitelmallista pedagogista toimintaa. Päivittäistä liikkumista ja sen lisäämistä tuetaan hyödyntämällä leikkiä, ulkoilua sekä siirtymätilanteita.

Ryhmillä on viikoittain käytössään liikuntasali välineineen sekä pienryhmien liikunnalliseen leikkiin suunniteltu tila esiopetuksen sisätiloissa. Ulkoilussa hyödynnetään monipuolisesti alueen rakennettua ympäristöä ja luontokohteita. Ryhmät retkeilevät säännöllisesti lähialueella kävellen, mikä tukee turvalliseen kaupunkiliikkumiseen tutustumista.

Liikunnan määrää ja lajituntemusta vahvistetaan hyödyntämällä monipuolisesti yhteistyötahoja, kuten Lupa liikkua -toiminnan lajikokeiluja.

Lukuvuoden aikana toteutetaan arviointi hyödyntäen Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointityökalua.

2. Lukuvuoden kehittämiskohteet

Toimintaa kehitetään perustamalla henkilöstön liikuntatyöryhmä.

Pihaulkoilun leikinohjauksen suunnitelmallisuutta ja rakennetta vahvistetaan osana liikunnan lisäämistä sekä kiusaamisen ehkäisyä. Henkilöstö laatii aiheesta yhteisen suunnitelman syksyn 2026 aikana.

Hikiliikunnan määrän lisääminen asetetaan tavoitteeksi, ja se huomioidaan liikunnan pedagogisessa suunnittelussa.

3. Konkreettiset toimenpiteet

Esiopetuksen käytössä olevat ympäristöt tunnistetaan ja niitä hyödynnetään tietoisesti liikkumisen näkökulmasta. Sisätiloissa liikkumisen mahdollisuuksia hyödynnetään sekä siirtymissä että pedagogisesti ohjatuissa tilanteissa. Esimerkiksi liikuntapolut, portaiden käyttö, taukojumppa ja odotusliikunta tarjoavat mahdollisuuksia monipuoliseen liikkumiseen päivän aikana.

Liikuntaan soveltuvia tiloja käytetään suunnitelmallisesti osana esiopetuksen toimintaa. Hyödynnettävissä ovat liikuntasali, aulan liikunta-alue, piha-alue, Pyynikin maastot sekä lähialueen liikuntapalvelut.

Liikuntalajeihin ja välineurheiluun tutustutaan vuodenaikojen tarjoamia mahdollisuuksia hyödyntäen. Esimerkiksi talvikaudella tutustutaan talviurheilulajeihin. Esiopetuksella on käytössään erilaisia kaupungin liikuntapaikkoja, joita hyödynnetään esiopetusvuoden aikana.

Liikunnassa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti myös digitaalisia sisältöjä, jotka tukevat liikkumisen iloa, elämyksellisyyttä ja motivoivuutta. Esimerkiksi tanssi- ja seikkailuvideot voivat toimia taukoliikunnan välineinä tai osana yhteistä toimintaa. Digitaalisia sisältöjä käytettäessä noudatetaan yhteisiä toimintatapoja, hyviä käytänteitä ja tekijänoikeuksia.

Liikunta sisällytetään osaksi perjantaisin järjestettäviä täydentävän varhaiskasvatuksen pajoja.

Liikunnan kehittämisen tueksi perustetaan henkilöstön liikuntatyöryhmä.

Hyödynnetään Lupa liikkua -palvelua.

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Oppiminen ympäristössä toteutuu ryhmissä hyvin. Lähiympäristön metsäalueita hyödynnetään aktiivisesti oppimiseen.

Oppimista ympäristöstä huomioidaan esiopetusryhmien arjessa ilmiöpohjaisella oppimisella (esim. ötökkäprojekti, puulajiprojekti, tutkimusprojektit, muuttolintuprojekti, sieniprojekti). Ilmiöpohjaisessa oppimisessa oppimisympäristöt ja toimintatavat ovat monipuolisia (esimerkiksi oppiminen ulkona ja sisällä, tiedonhaku erilaisin menetelmin, digitaalisten oppimisvälineiden hyödyntäminen, kädentaidot, musiikki, matemaattiset taidot).

Ympäristön puolesta toimiminen; ympäristötekoja huomioidaan esiopetusarjessa esimerkiksi ruokahävikistä sekä yleisestä kuluttamisesta (esim. vesi, paperi, vaatteet) keskustellen. Jos lähiympäristöistä löytyy roskia, ne kerätään pois.

Luontosuhteen vahvistaminen on huomioitu myös esi- ja alkuopetuksen välisessä yhteistyössä sekä esiopetusryhmien välisessä yhteistyössä.